

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ పంచమస్కంధే ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ పంచమస్కంధే ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం పితరి సంప్రవృత్తే తదనుశాసనే వర్తమాన
ఆగ్నీధ్రో జంబూద్వీపౌకసః ప్రజా
జైరసవద్ధర్మావేక్షమాణః
పర్యగోపాయత్ ॥ 1 ॥

స చ కదాచిత్పితృలోకకామః
సురవరవనితాక్రీడాచలద్రోణ్యాం
భగవంతం విశ్వసృజాం పతిమాభృతపరిచర్యోపకరణ
ఆత్మైకాగ్ర్యేణ తపస్వ్యారాధయాంబభూవ ॥ 2 ॥

తదుపలభ్య భగవానాదిపురుషః సదసి గాయంతీం
పూర్వచిత్తిం నామాప్సరసమభియాపయామాస ॥ 3 ॥

సా చ తదాశ్రమోపవనమతిరమణీయం వివిధనిబిడవిటపి -
విటపనికరసంశ్లిష్టపురటలతారూఢస్థలవిహంగమమిథునైః
ప్రోచ్యమానశ్రుతిభిః ప్రతిబోధ్యమానసలిలకుక్కుట -
కారండవకలహంసాదిభిర్విచిత్రముపకూజితామలజలాశయ -
కమలాకరముపబభ్రామ ॥ 4 ॥

తస్యాః సులలితగమనపదవిన్యాసగతివిలాసాయాశ్చానుపదం
ఖణఖణాయమానరుచిరచరణాభరణస్వనముపాకర్ణ్య
నరదేవకుమారః సమాధియోగేనామీలితనయననలినముకుల -
యుగలమీషద్వికచయ్య వ్యచష్ట || 5 ||

తామేవావిదూరే మధుకరీమివ సుమనస ఉపజిప్తుంతీం
దివిజమనుజమనోనయనాహ్లాదదుఘైర్గతివిహారవ్రీడా -
వినయావలోకసుస్వరాక్షరావయవైర్మనసి నృణాం
కుసుమాయుధస్య విదధతీం వివరం నిజముఖవిగలితా -
మృతాసవసహసభాషణామోదమదాంధమధుకర -
నికరోపరోధేన ద్రుతపదవిన్యాసేన వల్లుస్పందనస్తన -
కలశకబరభారరశనాం దేవీం తదవలోకనేన
వివృతావసరస్య భగవతో మకరధ్వజస్య వశముపనీతో
జడవదితి హోవాచ || 6 ||

కా త్వం చిక్రీర్షసి చ కిం మునివర్య శైలే
మాయాసి కాపి భగవత్పరదేవతాయాః |
విజ్యే బిభర్షి ధనుషీ సుహృదాత్మనోఽర్థే
కిం వా మృగాన్ మృగయసే విపినే ప్రమత్తాన్ || 7 ||

బాణావిమౌ భగవతః శతపత్రపత్రౌ
శాంతావపుంఖరుచిరావతితిగ్మదంతౌ |
కస్మై యుయుంక్షసి వనే విచరన్ న విద్యుః
క్షీమాయ నో జడధియాం తవ విక్రమోఽస్తు || 8 ||

శిష్యా ఇమే భగవతః పరితః పఠంతి
గాయంతి సామ సరహస్యమజస్రమీశం |

యుష్మచ్ఛిఖావిలులితాః సుమనోఽభివృష్టిః
సర్వే భజంత్యపిగణా ఇవ వేదశాఖాః || 9 ||

వాచం పరం చరణపంజరతిత్తిరీణాం
బ్రహ్మన్నరూపముఖరాం శృణవామ తుభ్యం |
లబ్ధా కదంబరుచిరంకవిటంకబింబే
యస్యామలాతపరిధిః క్వ చ వల్కలం తే || 10 ||

కిం సంభృతం రుచిరయోర్ద్విజ శృంగయోస్తే
మధ్యే కృశో వహసి యత్ర దృశిః శ్రితా మే |
పంకోఽరుణః సురభిరాత్మవిషాణ ఈదృగ్
యేనాశ్రమం సుభగ మే సురభీకరోషి || 11 ||

లోకం ప్రదర్శయ సుహృత్తమ తావకం మే
యత్రత్య ఇత్థమురసావయవావపూర్వౌ |
అస్మద్విధస్య మన ఉన్నయనౌ బిభర్తి
బహ్వాద్భుతం సరసరాససుధాదివక్త్రే || 12 ||

కా వాఽఽత్మవృత్తిరదనాద్ధవిరంగ వాతి
విష్ణోః కలాస్యనిమిషోన్మకరౌ చ కర్ణౌ |
ఉద్విగ్నమీనయుగలం ద్విజపంక్తిశోచి -
రాసన్నభృంగనికరం సర ఇన్ముఖం తే || 13 ||

యోఽసౌ త్వయా కరసరోజహతః పతంగో
దిక్షు భ్రమన్ భ్రమత ఏజయతేఽక్షిణీ మే
ముక్తం న తే స్మరసి వక్రజటావరూఢం
కష్టోఽనిలో హరతి లంపట ఏష నీవీం || 14 ||

రూపం తపోధన తపశ్చరతాం తపోఘ్నం
 హ్యేతత్తు కేన తపసా భవతోపలబ్ధం ।
 చర్తుం తపోఽర్హసి మయా సహ మిత్ర మహ్యం
 కిం వా ప్రసీదతి స వై భవభావనో మే ॥ 15 ॥

న త్వాం త్యజామి దయితం ద్విజదేవదత్తం
 యస్మిన్ మనో దృగపి నో న వియాతి లగ్నం ।
 మాం చారుశృంగ్యర్హసి నేతుమనువ్రతం తే
 చిత్తం యతః ప్రతిసరంతు శివాః సచివ్యః ॥ 16 ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి లలనానునయాతివిశారదో గ్రామ్యవైదగ్ధ్యయా
 పరిభాషయా తాం విబుధవధూం విబుధమతిరధిసభా -
 జయామాస ॥ 17 ॥

సా చ తతస్తస్య వీరయాధపతేర్బుద్ధిశీలరూపవయః -
 శ్రియౌదార్యేణ పరాక్షిప్తమనాస్తేన సహాయతాయుత -
 పరివత్సరోపలక్షణం కాలం జంబూద్వీపపతినా
 భౌమస్వర్గభోగాన్ బుభుజే ॥ 18 ॥

తస్యాము హ వా ఆత్మజాన్ స రాజవర ఆగ్నీధ్రో
 నాభికింపురుషహరివర్షేలావృతరమ్యకహిరణ్మయకురు -
 భద్రాశ్వకేతుమాలసంజ్ఞాన్ నవ పుత్రానజనయత్ ॥ 19 ॥

సా సూత్వాథ సుతాన్ నవానువత్సరం గృహ ఏవాపహాయ
 పూర్వచిత్తిర్భూయ ఏవాజం దేవముపతస్థే ॥ 20 ॥

ఆగ్నీధ్రసుతాస్తే మాతురనుగ్రహదౌత్పత్తికేనైవ
సంహననబలోపేతాః పిత్రా విభక్తా ఆత్మతుల్యనామాని
యథా భాగం జంబూద్వీపవర్షాణి బుభుజుః || 21 ||

ఆగ్నీధ్రో రాజాతృప్తః కామానామస్సరసమేవానుదిన -
మధిమన్యమానస్తస్యాః సలోకతాం ప్రతిభిరవారుంధ
యత్ర పితరో మాదయంతే || 22 ||

సంపరేతే పితరి నవ భ్రాతరో మేరుదుహితృర్మేరుదేవీం
ప్రతిరూపాముగ్రదంష్ట్రీం లతాం రమ్యాం శ్యామాం
నారీం భద్రాం దేవవీతిమితి సంజ్ఞా నవోదవహన్ || 23 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
పంచమస్కంధే ఆగ్నీధ్రవర్ణనం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ||